

CARL PHILIPP EMANUEL BACH'IN SOLFEGGIO ADLI ESERİNİN ÖĞRENME STRATEJİLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yüksel PİRĞON¹

ÖZ

Bu çalışmada Carl Philipp Emanuel Bach'ın Solfeggio adlı eserinde öğrencilerin bireysel çalışma süreci içerisinde uygulayabilecekleri “çalışma biçimleri”, Weinstein ve Mayer tarafından geliştirilen öğrenme stratejileri çerçevesinde sunulmuştur. Öğrenme stratejileri, öğrencilerin kendi öğrenme durumlarını denetleyip oluşturmaları ve uygulamaları açısından yol gösterici olması nedeni ile oldukça önemli bir alan olarak yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu nedenle öğrenme stratejilerinin çalgı eğitimi, dolayısıyla piyano eğitimi çerçevesi içerisinde de değerlendirilmesi kaçınılmazdır. Bu çalışmanın öğrencilere kendi öğrenme yollarının farkına varıp, bu yollar çerçevesinde “çalışma biçimleri” oluşturma noktasında rehber olması amaçlanmıştır. Bunun için öncelikle eserin teknik analizi yapılmış, bu analiz sonucunda eser beş adet teknik motife ayrılmıştır. Eserin aynı zamanda ana temasını oluşturan teknik motif seçilerek o motife yönelik araştırmacı tarafından üretilen çalışma biçimleri Weinstein ve Mayer tarafından geliştirilen öğrenme stratejileri çerçevesi içerisinde gruplanmıştır. Çalışmanın sonucunda öğrencilerin bireysel piyano çalışma süreçlerinde kendi öğrenme durumları doğrultusunda tercih edebilecekleri “çalışma biçimleri” seçenek olarak sunulmuştur. Solfeggio adlı eser üzerinden oluşturulan bu çalışmada sunulan çalışma biçimlerinin sadece bu eser için düşünülmesi kısır bir yaklaşım olacaktır. Bu çalışma biçimleri çalışılan her esere uyarlanabilir niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Carl Phillip Emanuel Bach, Weinstein ve Mayer, Piyano, Öğrenme Stratejileri, Çalışma Biçimleri.

¹Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü,
ypirgon(at)hotmail.com

AN EVALUATION OF LEARNING STRATEGIES IN STUDYING TO PLAY THE SOLFEGGIO BY CARL PHILIPP EMANUEL BACH

ABSTRACT

In this research, an evaluation was made of “study styles” within the framework of the Weinstein/Mayer learning strategies, which could be applied by students within their personal study periods of the Solfeggio by Emanuel Bach. In recent years, learning strategies have started to become widespread as an important area because they are a guide for students to form and evaluate their own learning situations. Therefore, the evaluation of piano training within musical instrument education will provide a valuable result. The aim of this study was for students to be aware of their own learning paths within their personal study processes and to be a guide at the point of forming ‘study styles’. To achieve this, technical analysis was made of the work, and as a result of this analysis, the work was separated into 5 technical motifs. The study styles produced by the researcher directed to main theme motif were grouped within the framework of Weinstein/Mayer learning strategies. As a result of the research, ‘study styles’ were presented as an option which could be selected by students in their personal piano practice periods according to their own learning status. These study styles can be applied to every work being studied.

Keywords: Carl Phillip Emanuel Bach, Weinstein and Mayer, Piano, Learning Strategies, Study Styles.

1. GİRİŞ

Öğrenme, eğitim bilimcilerin üzerinde yoğun bir şekilde çalıştığı, anlamaya ve anlamlandırmaya çalıştığı bir alandır. Bu alanda davranışçı ve bilişsel yaklaşımlar dikkat çekmektedir. Bu iki yaklaşımda ortak olan şey öğrenmenin belli bir yol ve sistem üzerinden gerçekleştiğidir. Son zamanlarda ortaya konulan yaklaşımlara bakıldığında ise öğrenme sürecinin işleyişinin kişiden kişiye farklılık gösterebildiği ortaya çıkmıştır. Bu çerçevede her öğrenen, kendi öğrenme yöntemini, taktiklerini ve stratejilerini doğuştan gelen öğrenme stilleri üzerine konuşlandırır.

Çalgı eğitiminde de süreç benzer bir şekilde işler. Öğrenci doğuştan getirdiği öğrenme stilleri üzerine kendi öğrenme biçimini oluşturur. Devinişsel öğrenenler farklı yollar tercih ederken, görsel öğrenenler daha farklı stratejiler geliştirebilmektedir. İşitsel öğrenenler bambaşka bir yaklaşımla öğrenmeyi tercih ederken, bu üç tipin farklı kombinasyonlarda karması olan öğrenen tipleri daha değişik yollarla öğrenmeyi tercih edebilmektedir. Eğitim bilimciler tüm öğrenme alanlarında uygulanan ve tercih edilen öğrenme stratejilerini belli başlı kategorilere ve gruplara ayırmışlardır. Bu yaklaşımlar çalgı eğitiminde de kendisini gösterir. Çalgı eğitimi süreci pragmatik bir süreçtir. Bu nedenle öğrenenin çalgı çalışma sürecini son derece pragmatik yöntemlerle yapılandırması ve uygulaması öğrenmenin verimliliğinin arttırmada oldukça etkili olacaktır.

Bir müzik aleti çalmak en karmaşık insan faaliyetlerinden biridir. Bu faaliyet sırasında irade, dikkat, duyu, algı, düşünme, hafıza hayal gibi yüksek düzeydeki fiziksel ve zihinsel süreçlerin kusursuz işlemesi; fiziksel hareketlerde incelik ve uyum son derece önemlidir. Bir müzik aletinin yardımıyla kendi duygu ve düşüncelerini aktaracağı oyun hareketleri tekniğine sahip olmayan bireyin, üst düzeyde bir sanatsal sonuca ulaşması mümkün değildir (Gasımova, 2010, s. 99).

Bir müzik aletinde teknik birikim elde etmenin en vazgeçilmez ve tartışmasız yolu; yoğun, bilinçli ve düzenli bir çalışma programı uygulamaktır. Bütün çalgılar için geçerli olan bu prensip elbette ki piyano çalgısı için de geçerlidir. “Eğitim fakültesi müzik öğretmenliği lisans programı ders tanımlarında ‘piyano eğitimi ve öğretimi, bu programın temelini oluşturur’ ifadesi yer almaktadır. Bu programın temelini oluşturan çalgının o program adına önemli bir sorumluluk yüklenmiş olduğu açıktır” (Kıvrak, 2003, s. 210).

Piyano dersi sadece eğitim fakültesi müzik öğretmenliği programlarında değil, mesleki müzik eğitimi veren tüm kurumlarda temel ders konumundadır. Gerek konservatuar, gerek güzel sanatlar fakültelerinin müzik bölümleri ve gerekse eğitim fakültelerinin müzik öğretmenliği programlarından hangisinden mezun olunursa olunsun,

piyano dersi vasıtasıyla kazanılmış tüm beceriler, o ana kadar edinilmiş olan mesleki donanımların en temel ve kapsayıcı yapı taşlarından birisi olmaya devam edecektir. Bu nedenle, alınan piyano eğitiminin kazançlarını bir an önce edinmenin başlıca yollarından biri doğru ve bilinçli çalışma tekniklerini öğrencinin bireysel çalışma sürecine adapte etmesidir (Pirgon, 2010, s. 213).

“Piyano eğitiminde öğrenciye kazandırılması gereken temel davranışlardan biri de, alıştırma çalışmalarının nasıl yapılacağı ve parçaların nasıl çalışılacağı öğretilmesidir” (Ercan, 2013, s. 180). Bu öğretilmediği takdirde öğrencilerin bireysel çalışma süreçlerinde çoğunlukla verimsiz çalışma biçimleri uyguladıkları ve bunun neticesinde umdukları gelişmeyi yakalayamadıkları görülmektedir. Bu durum, öğrencinin umutsuzluğa kapılmasına, çalışma azmini kaybetmesine ve çalgısından soğumasına neden olabilmektedir. Müzik eğitimi veren kurumlarda “temel ders” konumundaki bu derste yaşanan bu tür sorunların diğer dersleri de yansıdığı görülebilmektedir.

Piyano öğretmeni ve izlenen yöntem ve teknikler ile piyano metotları, etütler, alıştırmalar ve yapıtları gibi öğretim materyalleri ne kadar iyi olursa olsun; öğrenci yetersiz çalışıyorsa ve daha da önemlisi kendi kendine nasıl çalışması gerektiğini bilmiyorsa, eğitimde bir yere varılamayacağı bilinen bir gerçektir. Verilen ödevlerin bilinçsiz olarak hazırlanması durumunda, piyano dersi için saptanan sürenin önemli bir bölümü pekişmiş yanlışları düzeltmeye çalışmakla geçirilecektir (Cimen, 1994, s. 138).

“Herhangi bir güçlüğü yenmek için onu gözü kapalı olarak saatlerce tekrarlamaktan hiçbir netice elde edilemez. Güçlüğün neden ileri geldiğini kavramalı ve o noktayı yenmelidir” (Fenmen, 1947, s. 107). Tüm bunlar doğrultusunda şu söylenebilir ki; öğrencinin bireysel piyano çalışma sürecinde etkili, doğru ve bilimsel yöntemler ile kendi ihtiyaçları doğrultusunda çalışma biçimleri üretmesi oldukça önemlidir. Bu sadece piyano eğitimi için değil genel anlamda her türlü bilginin edinilmesi, özümsemesi, kalıcı hale getirilmesi ve tüm bunların neticesinde öğrenilmesi noktasında önemli bir gerekliliktir.

“Öğrenme kavramı, bireylerin yeni bir bilgi karşısında zihnini harekete geçirmesi ve bilgiyi kendi yöntemleri ile işleyerek kalıcı hale getirmesi sürecine dayanmaktadır. Bireylerin bu süreçte kullandıkları yöntemler, kendi bilişsel öğrenme kapasiteleri, tutumları ve kendilerine özgü öğrenme yaklaşımlarıyla ilgilidir” (Kurtuldu, 2012, s. 236). Weinstein ve Mayer’a (1986) göre, “iyi bir öğretim, öğrencilere nasıl öğreneceğini, nasıl hatırlayacağını, nasıl düşüneceğini ve kendilerini nasıl güdüleyeceklerini öğretmeyi kapsar” (aktaran Açıkgöz, 2005, s. 79). “Öğrenciler bilgileri öğrenirken birçok güçlükle karşılaşmaktadır. Bazı öğrenciler çok çalıştıkları halde başarılı olamazken, bazıları ise kısa süre çalışarak

başarılı olabilmektedir” (Dikbaş ve Hasırcı, 2008, s. 70). Bazen bir öğrencinin uyguladığı çalışma biçimi, aynı soruna sahip başka bir öğrenci için etkili olamamakta ve sorunu çözememektedir. Bu durum her zaman, sorunu çözemeyen öğrencinin algı, zeka ve yetenek düzeyinin düşük olduğuyla ilgili olmayıp, öğrencinin aynı sorunu farklı yol ve yöntemlerle daha etkili bir şekilde çözebileceği şeklinde de yorumlanmalıdır.

“Başka bir deyişle, yaşam boyu öğrenmenin gereği olarak öğrencinin başkalarına bağımlı olmaksızın öğrenebilmesi için kendi öğrenme işlemleri üzerinde daha çok kontrol ve inisiyatif sahibi olması ve öncelikle *öğrenmeyi öğrenmesi* gerekmektedir” (Somuncuoğlu ve Yıldırım, 1998, s. 31). Bu noktada öğrencinin kendi öğrenme yollarını keşfedip uygulayabilir hale gelmesi, öğrenme eylemini en etkin boyutta gerçekleştirebilmesi için kendisine has çalışma taktikleri ve yöntemleri kullanabilmesi; bu taktik ve yöntemlerin etkili olmadığı durumlarda farklı taktik ve yöntemler geliştirip uygulayabilmesi durumu, öğrenme stratejileri olarak tanımlanır.

“Öğrenme stratejileri, öğrencilerin öğrenme-öğretme süreci içinde ya da bireysel hazırlıklarında kendisine sunulan bilgileri zihinsel süreçlerinden geçirerek, ona anlam vermesi ve kendine mal etmesi için gerekli çabaları ortaya koyması sürecidir” (Tay, 2005, s. 213). Öğrencinin öğrenme sürecinde aktif bir şekilde kendi öğrenmesini düzenleyebilen bir birey olduğu yaklaşımının son zamanlarda önem kazanması, öğrenme stratejilerinin eğitim alanındaki önemini artırmıştır. Bu nedenle öğrenme stratejileri üzerine bir çok araştırmacı çalışmalar yapmıştır.

Örneğin, Gagne ve Driscoll (1988) öğrenme stratejilerini beş grupta sınıflamışlardır. Bu stratejiler şunlardır:

Dikkat stratejileri: Öğrencinin zihinsel süreçlerini karşılaştığı yeni bilgiler üzerinde yoğunlaştırdığı,

1. *Kısa süreli depolamayı artırma stratejileri:* Bilginin kısa süreli bellekte tutulma süresini artıran,
2. *Kodlamayı artırma stratejileri:* Bilginin uzun süreli belleğe yerleştirilmesi için kullanılan,
3. *Geri getirmeyi artırma stratejileri:* Bilginin uzun süreli bellekten işleyen belleğe getirilmesi için kullanılan,
4. *İzleme stratejileri:* Öğrencinin kendi düşünme ve öğrenme yollarının farkında olması ve kendisini değerlendirmesini sağlayan stratejilerdir (Yüksel, 2014, s. 153).

Weinstein ve Mayer ise (1986) öğrenme işlemini dört aşamada toplamaktadır. Bunların birincisi *seçme* aşamasıdır. Bu aşamada dikkatin odaklandığı bilgi aktif belleğe aktarılır. *Edinme* şeklinde adlandırılan ikinci aşamada bilgi aktif bellekten uzun süreli belleğe aktarılır. Üçüncü aşama olan *yapılandırma* sürecinde ise öğrenci,

edindiği bilgiyi kendi içinde ilişkilendirerek anlamlandırır. Son aşama olan *entegrasyon* sürecinde ise uzun-sürelili bellekte daha önceden yerleşik olan diğer bilgiler taranır ve yeni edinilen bilgi ile ilişkilendirilir (Somuncuoğlu ve Yıldırım, 1998, s. 32).

Günümüzde en yaygın olarak kullanılan öğrenme stratejileri sınıflamalarından birisi de Weinstein ve Mayer (1986) tarafından yapılmıştır. Bu sınıflamada stratejiler şunlardır:

1. *Tekrar stratejileri*: Öğrencinin yeni gelen bilgileri tekrarlayarak kısa süreli bellekte tutması ya da uzun süreli belleğe kodlamasını sağlayan,
2. *Anlamlandırma stratejileri*: Öğrencinin yeni bilgileri eski bilgilerle ilişkilendirerek zihinde anlamlı hale getirmesine yönelik kullandığı,
3. *Örgütlenme stratejileri*: Öğrencinin yeni bilgileri yeniden düzenleyip yapılandırarak kalıcılığı artırmaya yönelik kullandığı,
4. *Kavramayı izleme stratejileri*: Öğrencilerin kendi öğrenme yollarının farkında olmalarının ve buna göre kendi öğrenmelerini düzenleyebilmelerini sağlayan,
5. *Duyuşsal stratejiler*: Öğrencinin duyuşsal nitelikteki engelleri ortadan kaldırmak üzere kullandığı stratejilerdir (Yüksel, 2014, ss. 153-154).

Öğrenme stratejilerinin temel işlevi, öğrencilerin öğrenmelerini denetlemelerini ve yönlendirmelerini sağlamaktır. Öğrenciler, her öğrenme konusu ya da durumu için farklı öğrenme stratejileri kullanabilirler. Bu da öğrenme stratejilerinin çeşitlendirilebilir ve gerektiğinde değiştirilebilir nitelikte olduklarını gösterir. Değişik öğrenme stratejilerini kullanabilen ve yeni öğrenme stratejileri geliştirebilen öğrencilerin, kendi kendilerine ve etkili öğrenmeyi gerçekleştirebildiklerini söyleyebilir (Özer, 1993, s. 162).

Tüm bu anlatılanlar çerçevesinde bu çalışmanın, öğrencilerin piyano eğitimi sürecinde öğrenmeyi öğrenmelerine yardımcı olacak ve öğrenme stratejilerine göre sınıflandırılmış çalışma biçimi önerilerinin öğrencilere kendi yöntem ve tekniklerini oluşturmaları noktasında rehberlik edebileceği düşünülmüştür. Bu yollarla sorunlarını tespit edebilen ve bu sorunlara yönelik çalışma biçimleri üretebilen öğrencilerin piyano ders başarılarının ve bu çalgıya karşı tutumlarının olumlu bir şekilde etkilenmesi olasılığı muhtemeldir. Sunulan bu çalışma biçimleri Weinstein ve Mayer tarafından ortaya konulan öğrenme stratejileri çerçevesi içerisinde araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Bu bağlamda yapılan bu araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Carl Philipp Emanuel Bach'ın H 220 Solfeggio adlı eserinin teknik analizi nasıldır?
2. Tekrar stratejileri açısından önerilen çalışma biçimleri neler olabilir?

3. Anlamlandırma stratejileri açısından önerilen çalışma biçimleri neler olabilir?
4. Örgütlenme stratejileri açısından önerilen çalışma biçimleri neler olabilir?
5. Kavramayı izleme stratejileri açısından önerilen çalışma biçimleri neler olabilir?
6. Duyuşsal stratejiler açısından önerilen çalışma biçimleri neler olabilir?

1.1. Amaç

Bu çalışmada analizi yapılan eserin teknik yapısı teknik motiflere ayrılıp kategorize edilerek bu teknik motiflerden biri üzerinden uygun çalışma biçimlerinin Weinstein ve Mayer tarafından ortaya konulan öğrenme stratejileri çerçevesinde gruplanması hedeflenmiştir. Bu şekilde, öğrencilerin piyano eğitimi süreci içerisinde çalıştıkları eserlerde karşılaştıkları problemleri çözümlemede öğrenmeyi kolaylaştıracak çalışma biçimlerinin tavsiye edilmesi amaçlanmıştır. Carl Philipp Emanuel Bach'ın H 220 Solfeggio adlı eseri örnek bir eser olup aynı yaklaşımın bütün çalışılan eserlerde kullanılması, öğrencinin kendisine uygun öğrenme stratejisi çerçevesinde çalışmalarına yön vermesi en temel hedeftir.

2. YÖNTEM

Bu çalışmada, kuramsal çerçeveyi oluşturan “piyano çalışma yöntemleri ve öğrenme stratejileri” ile ilgili verileri elde etmek için genel tarama modeli kullanılmıştır. Carl Philipp Emanuel Bach'ın H 220 Solfeggio adlı eserinin teknik yapısını çözümlenmek amacıyla ise nitel araştırma yöntemlerinden biri olan betimsel analiz yöntemi kullanılmış, verilerin kategorize edilip düzenlenmesi aşamasında ise içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

“İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramalara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir” (Şimşek ve Yıldırım, 2011, s. 227).

2.1. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen nitel veriler betimlendikten sonra benzer unsurda olanlar belli kategoriler altında toparlanarak analiz edilip sunulmuştur. Bu bağlamda “Teknik Motif A, Teknik Motif B, Teknik Motif C, Teknik Motif D ve Teknik Motif E” adı verilen beş ayrı kategori oluşturulmuştur. Bu teknik motiflerin eser içerisindeki betimsel dağılımları % frekans hesabı ile hesaplanıp sunulmuştur.

3. BULGULAR VE YORUM

3.1. Eserin Teknik Yapısının Analizi

Eser, do minor tonunda, 4/4'lük, allegro temposunda ve 34 ölçüdür. Eserin genel anlamda teknik yapısına göz atıldığı vakit, gerek sağ gerekse sol elde fazla geniş pozisyonda olmamak kaydı ile yoğun bir şekilde arpej kullanıldığı görülmektedir. Bu arpejler, allegro temposu içerisinde 16'lık notalardan oluştuğu için oldukça seri ve dakik bir parmak kullanımı gerektirmektedir. Az olmak kaydı ile sağ ve sol elde oktav, 7'li ve 6'lı çalışmalarla karşılaşmak mümkündür. Sağ elde çoğu kez inici dizi içerisinde baş parmak üst geçidine rastlamak mümkündür. Eser kendi içerisinde beş ayrı teknik motife ayrılmış olup her bir motif kendi içerisinde analiz edilmiştir.

Tablo 1: Teknik motif "A"nın Eser İçerisindeki Betimsel Dağılımı

Teknik Motif	Ölçüler	%	f
	1. ve 2. 3. ve 4. 9. ve 10. 11. ve 12. 17. ve 18. 19. ve 20 31. ve 32 33. ve 34.	47	16

Teknik motif A, eserin ana teması olması nedeniyle en fazla kullanılan motiftir. Tablo 1'de görüldüğü üzere eserin % 47'sinin bu teknik yapı üzerine kurulduğu görülmektedir. Sol elde temel durumda ve dar pozisyonda 3 sesli çıkıcı akor arpejleri vardır. Sağ elde ise, dar pozisyonda küçük melodik unsurların yanı sıra, inici dizi içerisinde baş parmak üst geçidi ile karşılaşmak mümkündür.

Tablo 2: Teknik motif "B"nın Eser İçerisindeki Betimsel Dağılımı

Teknik Motif	Ölçüler	%	f
	5. ve 6. 21. (motif yarısı)	8.8	3

Teknik motif B, eserin az miktarda kullanılan motiflerden birisidir. Tablo 2’de görüldüğü üzere eserin % 8.8’inin bu teknik yapı üzerine kurulduğu görülmektedir. Sol elde temel durumda 3 sesli inici ve de 1 oktav içerisinde 4 sesli çıkıcı akor arpejleri vardır. Sağ elde ise, 1. çevrimde 3 sesli inici ve de 3 sesli temel durumda çıkıcı akor arpejleri vardır. Bu teknik motif, diğer teknik motifler arasında çalım zorluğu en fazla olan motiftir.

Tablo 3: Teknik motif “C” nın Eser İçerisindeki Betimsel Dağılımı

Teknik Motif	Ölçüler	%	f
	7. ve 8.	5.8	2

Teknik motif C, eserin en az miktarda kullanılan motiftir. Tablo 3’de görüldüğü üzere eserin % 5.8’inin bu teknik yapı üzerine kurulduğu görülmektedir. İlk yarıda sağ el 3’lü, sol el ise 2’li aralıklardan oluşmakta, ikinci yarıda ise 9. ve 10. ölçüde tekrarlanan A teknik motifine doğru bir yürüyüş ve armonik çözüm görülmektedir. Bu yürüyüş 9. ve 10. ölçüdeki A motifinin dominant akoronun farklı şekillerde arpejlenmesi ile ortaya çıkmaktadır.

Tablo 4: Teknik motif “D” nın Eser İçerisindeki Betimsel Dağılımı

Teknik Motif	Ölçüler	%	f
	13. ve 14. 15. ve 16. 26. ve 27. 28. ve 29 30. (motif yarısı)	26.6	9

Teknik motif D, eserin en fazla kullanılan ikinci motiftir. Tablo 4’de görüldüğü üzere eserin % 26.6’sının bu teknik yapı üzerine kurulduğu görülmektedir. Sağ elde ilk yarıda, 1 oktav içerisinde 4 sesli inici ve çıkıcı akor arpejleri vardır. İkinci yarıda ise oktav ve 7’li aralıkların monofonik kullanımları

vardır. Sol elde ise bir vuruşluk oktav ve 6'lı aralıkların polifonik bir şekilde kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 5: Teknik motif “E” nın Eser İçerisindeki Betimsel Dağılımı

Teknik Motif	Ölçüler	%	f
	22. ve 23. 24. ve 25	11.8	4

Teknik motif E, eserin ortalama miktarda kullanılan motiflerinden biridir. Tablo 5’de görüldüğü üzere eserin % 11.8’inin bu teknik yapı üzerine kurulduğu görülmektedir. Sağ elde 4’lü aralık çevresi içerisinde oluşturulmuş melodik unsurlar mevcuttur. Sol elde ise 4 vuruşluk iki farklı nota mevcuttur. Bu teknik motif, diğer teknik motifler arasında çalım zorluğu en az olan motiftir.

3.2. Öğrenme Stratejileri Çerçevesinde Oluşturulmuş Çalışma Biçimleri

Bu bölümde önerilen çalışma biçimleri, Carl Philipp Emanuel Bach’ın H 220 solfeggio adlı eserinin ana temasını oluşturan ve eserin % 47’sini kapsayan A teknik motifi üzerinden örneklendirilmiş ve Weinstein ve Mayer tarafından ortaya konulan öğrenme stratejileri çerçevesi içerisinde sunulmuştur.

3.3. Tekrar Stratejileri Çerçevesinde Önerilen Çalışma Biçimleri

“Tekrar stratejileri öğrencinin yeni gelen bilgileri tekrarlayarak kısa süreli bellekte tutması ya da uzun süreli belleğe kodlamasını kapsar” (Yüksel, 2014, s. 155). Zihinsel bir aktivite olduğu kadar fiziksel bir aktivite de olan piyano çalışma sürecinin belki de en temel noktası günlük tekrarlar yapmaktır. “Hiçbir şey, sık periyotlarla tekrar yapmanın yerini tutamaz. Tecrübeler bunun etkinliğini kanıtlamıştır. Öğrencinin kendisine zor gelen bir pasajı gün içerisinde farklı tempolarda 20 kez çalması oldukça verimli bir çalışma biçimidir” (Bernstein, 1981, s. 108). “Lewis, (1996) 24 saat içerisinde hemen yapılan pratiğin maksimum öğrenmeyi sağladığını ve öğrenme oranının yaklaşık %90 olduğunu göstermektedir. Ayrıca 48 saate kadar yapılmayan pratikte ise öğrenmenin kesinlikle sıfır olduğunu ve öğrenilen şeylerin yalnızca hafızada kaldığını belirtmektedir” (aktaran Gökbudak,

2003, s. 560). Tüm bu anlatılanlar çerçevesinde motif ilk ele alındığında ağır bir şekilde olmak kaydı ile deşifre edilip bir çok kez tekrarlanmalıdır. Bu tekrarların sık periyotlarla yapılması ezginin hem bilişsel hem de devinışsel yönden kalıcılığının artmasını sağlayacaktır.

Motifi ezberlemek için en iyi çalışma yöntemlerinden birisi ise piramit yöntemidir. Her iki eli ayrı ayrı çalıştırmak söz konusu ise, pasaj piramit şeklinde icra edilir yani zorluğun merkezi olan tek bir notadan ilk önce ağır, daha sonra hızlı bir şekilde çalmaya başlanır sonra yine aynı yer çalınıp ikinci nota eklenir ve bir süre durulur. Bu işleme pasajın tamamına ulaşılan kadar tek nota eklenilerek devam edilir. “Öğrenci tüm bunları yapabileceği en son hızda çalıp, en son çaldığı notada belli bir süre beklemelidir. Bu yöntem zor pasajların çözümlenmesinde bekli de en yararlı olanıdır” (Bernstein,1981, s. 104). Bu yöntem Şekil 1’de görüldüğü gibi, motif sona erece kadar defalarca başlangıç notasından alınmayı gerektirdiği için, motifin çok sayıda tekrar edilmesine fırsat sağlayacaktır. Bu şekilde yapılan çalışmalar tekrar stratejisinin yapı taşlarından kısa süreli bellekte tutma ve uzun süreli belleğe aktarma ve hatırlama gibi aşamaların gerçekleşmesi noktasında oldukça yararlı olacaktır.

3.4. Anlamlandırma Stratejileri Çerçevesinde Önerilen Çalışma Biçimleri

Teknik motifi bilişsel yollarla analiz etmek ilk adım olmalıdır. Bunun için motif ilk etapta metin okur gibi irdelenmeli; tonu, temel tartım yapısı, hangi notaların o tonun ana notaları, hangi notaların ise sadece dekoratif ya da altere notalar olduğunu tespit etmek önemlidir. Teknik motifin bu şekilde analiz edilip anlamlandırılması sırasında yapılacak en temel alıştırmaya her iki elin partiyonunu ayrı ayrı çalıp anlamak ve gerektiğinde nota kağıdı üzerine bazı işaretler koyup notlar almaktır.

“Anlamlandırma stratejilerini kullanan bir öğrenci yeni gelen bilgileri önceki öğrendikleri ile bağ kurarak zihinde işlediği için öğrenme daha kalıcı ve anlamlı hale gelmektedir” (Yüksel, 2014, s. 156). Buradan hareketle motifi küçük bölümler halinde çalışmak önemlidir. “Çalışılan bölümlerin birbirleri ile bağlantılarını kurmak ve akıcı bir şekilde devamlılıklarını sağlamak özel bir dikkat ve çalışma gerekir. Bir bölümde ustalaşır ustalaşmaz hemen diğer bölüm ya da bölümlerle beraber çalınma aşamasına geçilmelidir” (Agay, 1981, s. 15).

Şekil 1’de verilen çalışma biçimi, öğrenilen geçmiş notalara bir yenisinin eklenerek devam etmesi açısından anlamlandırma stratejilerine de örnek gösterilebilir. Anlamlandırma stratejilerinin geçmiş ön bilgilerle yeni bilgiler arasından bağlantı kurulması prensibi noktasında Şekil 2 ve Şekil 3’de görüldüğü

gibi çalışılan kısmın tonunda gam (do minor doğal, do minor melodik), arpej ve kadans çalışılması da etkili bir yöntem olacaktır.

Şekil 1: Tekrar ve Anlamlandırma Stratejileri Açısından Çalışma Biçimi (1. Ölçünün Yarası)

Şekil 2: Anlamlandırma Stratejileri Açısından Çalışma Biçimi (Doğal minor gam, arpej ve kadans)

Şekil 3: Anlamlandırma Stratejileri Açısından Çalışma Biçimi (Melodik minor gam)

3.5. Örgütlenme stratejileri Çerçevesinde Önerilen Çalışma Biçimleri

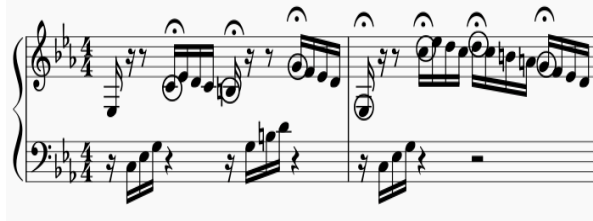
Teknik motif, ölçü sayısının gerektirdiği mantıklı matematiksel gruplara ayrılır (üçlü ya da dördü gruplar). Teknik motif A, 4/4'lük olduğu için dördü gruplar oluşturulur. Şekil 4'de görüldüğü gibi ilk grup olanca hızla çalınıp ikinci grubun başındaki notada bir süre beklenir. "Bu bekleme süresi bir sonraki grubun notalarını, parmak numaralarını, el pozisyonunu düşünmek ve piyanistik organları gevşetmek için bir fırsattır. Her bir bekleme süresi diğeriyle aynı olmalıdır. Daha sonra gruplar bir katı kadar büyütülüp (sekizli gruplar) aynı sistemde çalışılır. Grup büyütme işlemi teknik motifin geneline ulaşılan kadar devam eder ve bu nokta da çalışma sonlandırılır" (Pirgon, 2010, s. 281). Bu şekilde teknik motifi oluşturan öğeler organize edilip örgütlenerek öğrencinin gerek hafızasında gerekse parmaklarında kalıcı hale getirilmeye çalışılır.

"Örgütlenme stratejisi, düzenleme ya da bilgiyi gruplama, tutarlı yapılar oluşturma ile kodlamaya yardım eden önemli bir süreçtir. Örgütlenmede bilginin yeniden düzenlenmesi, gruplanması işlemleri yer alır. Örgütlenmenin bir başka özelliği de parça, bölüm ya da başlıkların aşamalı bir ilişki içermesidir" (Subaşı, 2003, s. 273). Örgütlenme stratejisinin bilgileri gruplama, düzenleme ve organize etme prensipleri açısından, sol eldeki arpejlerin akıcılığını artırmak için bazen arpejlerin armonik yapısının anlaşılması, arpeji oluşturan notaların kodlanması gerekebilir. Bu noktada Şekil 5'deki de ki çalışma biçimi oldukça faydalı olacaktır.

Bölümlerin aşamalı bir ilişki içermesi noktasında ise anlamlandırma stratejileri içerisinde önerilen çalışma biçimlerinden biri olan motifi ufak bölümlere ayırarak çalışmak ve daha sonra diğer bölümlerle bağlantısını sağlamak amacı ile çalışmak önemlidir.

Teknik motifin allegro temposunda olması ve 16'lıklardan oluşması öğrencilerde büyük olasılıkla acelite sorunu yaratacaktır. Bu soruna yönelik bir çalışma biçimi Şekil 6'da görüldüğü üzere teknik motifin tartımlarını değiştirmek sureti ile yapılabilir.

Şekil 4: Örgütlenme Stratejileri Açısından Çalışma Biçimi

Şekil 5: Örgütlenme Stratejileri Açısından Çalışma Biçimi

Şekil 6: Örgütlenme Stratejileri Açısından Çalışma Biçimi

3.6. Kavramayı İzleme Stratejileri Çerçevesinde Önerilen Çalışma Biçimleri

Öğrencinin bu teknik motifi çalışırken kendi tasarladığı bir takım taktikleri denemesine belli ölçülerde fırsat tanımak çok önemlidir. Kendisine has tespit ettiği çalışma yöntemlerine ya da müzikal buluşlarına gerekmediği takdirde müdahale etmemek öğrenciyi cesaretlendirecek, yaptığı işten zevk almasının yolunu açacak, kendine olan güvenini arttıracak ve çalışmalarındaki monotonluğu büyük ölçüde kıracaktır.

Kavramayı izleme stratejileri öğrencinin bir öğretim birimi için öğrenme amaçları belirlemesini, bunlardan hangilerine ulaştığını tayin etmesini ve gerekirse amaçlara ulaşmak için kullanılan stratejileri değiştirmesini gerektirir. Kavramayı izleme stratejilerinin öğretiminde kullanılan programlar çoğunlukla şu öğeleri içermektedir: kendini sorgulama becerileri -dikkati toplama ve soruları yanıtlama-kendini pekiştirme ve değerlendirme- becerilerinin farkında olma ve hatalarını düzeltme (Demirel, 1993, s. 58).

Bu noktada ilk etapta öğrencinin teknik motif içerisinde problemini ve hangi noktalarda hata yaptığını tespit etmeye çalışması beklenebilir. Daha sonraki aşamada ise yoğunlaşarak bu probleme yönelik çalışma biçimleri üretmesi sağlanmalıdır. En son aşamada ise öğrencinin ürettiği çalışma biçiminin sorunu

çözüm çözmediğini irdelemesi sağlanmalı, eğer çözüm elde edilmemişse başka çalışma biçimleri üretmesine teşvik edilmelidir.

3.7. Duyuşsal Stratejiler Çerçevesinde Önerilen Çalışma Biçimleri

Öğrenciler bilgilerini öğrenirken kendilerine uygun öğrenme stratejilerini kullansalar bile bazen çeşitli güçlüklerle karşılaşabilmektedirler. Bu güçlükler duygusal etmenlerden kaynaklanabilmektedir. Öğrenciler zaman zaman dikkati toplayamama, olumsuz tutumlara sahip olma, sınav kaygısı duyma gibi duuşsal nitelikli sorunlarla karşı karşıya kalabilirler. Bu sorunları giderebilmek için öğrencinin kendi kendini motive edecek bir takım stratejiler kullanması gerekmektedir. Öğrencilerin çalışma aşamaları ile ilgili kendilerine hedefler (konser, sınav,...v.s.) koymaları ve bu hedefler noktasında kendilerini motive etmeleri oldukça yararlı olacaktır. Bu noktada öğretmenlerin de öğrencilerin motivasyonu sağlayıcı yöntemler kullanmaları oldukça önemli olacaktır.

Duşşsal stratejilerin bir önemli ayağı da iyi bir planlama ve öğrenme sürecinin gerçekleştiği fiziksel ortamın uygunluğudur. Günlük çalışma süreci belirlenmeli ve bunun dışına çıkılmamalıdır. Belirlenen bu süreç, diğer aktivitelerin, görevlerin gölgesinde kalıp aksamamalı ve fiziksel olarak iyi bir ortamda yapılmalıdır. Piyano da bir eseri çalışmak aslında zihinsel bir aktivitedir. Bu nedenle öğrenci işitsel ve görsel dikkat dağıtıcı her şeyden çalıştığı ortamı arındırmalı, çalışma süreci boyunca yaptığı işe konsantre olmalıdır. (Agay, 1981, s. 15).

4. SONUÇ

Bu araştırma müzik eğitimi veren kurumlarda yürütülmekte olan piyano derslerinde öğrencilerin bireysel çalışma süreçlerinde uygulayabilecekleri çalışma biçimlerinin Weinstein ve Mayer tarafından ortaya konulan öğrenme stratejileri bağlamında gruplandırılması amacıyla yapılmıştır. Bu gruplama, Carl Philipp Emanuel Bach'ın H 220 solfeggio adlı eserinin A teknik motifi üzerinden örneklendirilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre:

- ✓ Eserin teknik analizi sonucunda; A,B,C,D ve E olmak üzere beş adet teknik motif ortaya çıkmıştır. Teknik motif A eserin % 47'sini, teknik motif B %8.8'ini, teknik motif C %5.8'ini, teknik motif D %26.6'sını, teknik motif E ise %11.8'ini oluşturmaktadır.
- ✓ Tekrarlama stratejilerine göre, öğrencilerin bireysel çalışma süreçlerinde düzenli ve günlük tekrar yapmaları, eseri bölümlere ayırıp çalışmalarını ve "tekrar" prensibine dayandırılmış çalışma biçimleri kullanarak çalışma biçimleri oluşturmaları yararlı olacaktır. Bunun için, her iki elin ayrı ayrı çalıştırılarak sorunlu kısmın ilk notasından başlanması piramit yöntemi ile

- bir sonraki notaların belli usullere göre eklenmesi gibi çalışma biçimleri, çalışmada ortaya çıkan önemli sonuçlardandır.
- ✓ Anlamlandırma stratejilerine göre, öğrencilerin bireysel çalışma süreçlerinde eseri öncelikle bilişsel yolla analiz etmeleri (ölçü sayısı, tonalite, tartım yapısı, altere ve dekoratif sesler...v.s.) ve daha sonra küçük bölümlere ayırıp, “ön bilgi üzerine yeni bilgi konuşlandırma” prensibi bağlamında bölümler arasındaki bağlantıyı titizlikle kurma; çalışılan kısmın tonunda gam, arpej ve kadans gibi çalışma biçimleri yapmaları, çalışmada ortaya çıkan önemli sonuçlardandır.
 - ✓ Örgütlenme stratejilerine göre, öğrencilerin bireysel çalışma süreçlerinde eserin bilişsel ve devinimsel kalıcılığını artırmak için “düzenleme, bilgiyi gruplama, tutarlı yapılar oluşturma” gibi kodlamaya yardım edecek stratejiler kullanmaları yararlı olacaktır. Bunun için, diğer stratejilerde olduğu gibi eseri küçük bölümlere ayırmak, farklı tartımlarda çalmak, arpejleri akor şeklinde basmak gibi çalışma biçimleri çalışmada ortaya çıkan önemli sonuçlardandır.
 - ✓ Kavramayı izleme stratejilerine göre, öğrencilerin bireysel çalışma süreçlerinde kendilerine has tespit ettikleri çalışma biçimlerine gerekmediği takdirde müdahale etmemek, öğrencinin kendi anlama/kavrama ve öğrenme durumunu izlemesi, problemlerini algılayıp çözüm üretmesi noktasında oldukça yararlı olacaktır. Öğrenciyi eser içerisinde bir güçlükle karşılaştığı vakit hatalarını tespit etmesine, dikkatini toplayarak kendisini sorgulamasına, değerlendirmesine ve gerektiğinde daha farklı çalışma biçimleri üretmesine teşvik etmek çalışmada ortaya çıkan önemli sonuçlardandır.
 - ✓ Duyuşsal stratejilere göre, öğrencilerin bireysel çalışma süreçlerinde zaman zaman içine düştükleri olumsuz tutumlar, performans kaygısı gibi duyuşsal nitelikli sorunları giderebilmeleri için motive olmalarına yardımcı olmak, kendilerine belli hedefler koymalarını sağlamak oldukça yararlı olacaktır. Piyano çalışmak zihinsel olduğu kadar fiziksel bir aktivitedir. Bu nedenle öğrencilerin fiziksel olarak iyi ortamlarda işitsel ve görsel dikkat dağıtıcı her şeyden arındırılmış bir şekilde çalışmalarının sağlanması çalışmada ortaya çıkan önemli sonuçlardandır.

KAYNAKLAR

- Açıkgöz, K.Ü. (2005). Etkili öğrenme ve öğretme. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Agay, D. (1981). Teaching piano, (Volume I, II). New York: Yorktown Music Pres, Inc.
- Bernstein, S. (1981). With your own two hands. New York: G. Schirmer.
- Çimen, G. (1994). Piyano eğitiminde bireysel çalışma süreci. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Musiki Muallim Mektebi'nin Kuruluşunun 70. yılı Özel Sayısı, 137-142.
- Demirel, M. (1993). Öğrenme stratejilerinin öğretilmesi. Eğitim ve Bilim, 17/83, 52-59.
- Dikbaş, Y. ve Hasırcı, Ö.K. (2008). Öğrenme stratejileri öğretiminin ve ders işlenişinde kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 9/2, 69-76.
- Ercan, N. (2013). Piyano eğitiminde alıştırma yapmaya karşı isteksizlik ve etkili alıştırma yapma alışkanlıklarının kazandırılmasına yönelik öneriler. Piyano öğretiminde pedagojik yaklaşımlar, Karakelle, S. (Ed.), Ankara: Pegem Akademi.
- Fenmen, Mithat. (1947). Piyanistin kitabı. Ankara: Ankara Kitapevi.
- Gasıмова, T. (2010). Piyano öğrenme ve öğretme teknikleri. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, 25, 99-106.
- Gökbudak, Z.S. (2003). Etkili bir piyano eğitimi ve öğretimi için ailenin rolü. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9, 559-574.
- Kıvrak, N.İ. (2003). Müzik öğretmeni yetiştirmede piyano eğitimi. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 30-31 Ekim (s.209-211), Malatya.
- Kurtuldu, K. (2012). Dikkat stratejilerine yönelik uyarıcı işaretlerin piyano eğitiminde kullanılabilirliği. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31/2, 233-254.
- Özer, B. (1993). Öğretmen adaylarının etkili öğrenme ve ders çalışmadaki yeterliliği. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.

- Pirgon, Y. (2010). Pişano eğitiminde bilinçli çalışma teknikleri. E-Journal of New World Sciences Academy, 5/4, 212-221
- Somuncuoğlu, Y. ve Yıldırım A. (1998). Öğrenme stratejileri: teorik boyutları, araştırma bulguları ve uygulama için ortaya koyduğu sonuçlar. Eğitim ve Bilim, 22/110, 31-39.
- Subaşı, G. (2003). Bilgiyi işleme kuramı. Gelişim ve öğrenme, Ulusoy, A. (Ed.), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tay, B. (2005). Sosyal bilgiler ders kitaplarında öğrenme stratejileri. Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 6 (1), 209–225.
- Yıldırım A., Şimşek H. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara:Seçkin Yayımevi.
- Yüksel, S. (2014). Öğrenme stratejileri ve sınıflamalar. Öğrenme öğretme kuram ve yaklaşımları, Fer, S. (Ed.), Ankara: Anı Yayıncılık.